

นางรุ่งทิภา ศักดิ์วิทย์ : การจัดการสื่อเพื่อการเรียนรู้ของมิวเซียมสยาม (Media Management of Discovery Museum: Museum Siam)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ (หลัก) : รองศาสตราจารย์ ดร.จุฑา มนต์ไพบูลย์

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ (ร่วม) : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ขวัญเรือน กิติวัฒน์, 149 หน้า

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์นโยบาย และแผนการจัดการสื่อเพื่อการเรียนรู้ของมิวเซียมสยาม รวมทั้งเพื่อทราบรูปแบบการจัดการสื่อและลักษณะการใช้สื่อเพื่อการเรียนรู้ ตลอดจนเพื่อทราบถึงปัจจัยแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการจัดการสื่อเพื่อการเรียนรู้ของมิวเซียมสยาม การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม การวิเคราะห์สื่อและเอกสารสำคัญ รวมทั้งการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผลการวิจัยพบว่า การจัดการสื่อเพื่อการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่มีการบริหารจัดการตามโครงสร้างการจัดการภายในมิวเซียมสยาม โดยเริ่มตั้งแต่คณะกรรมการที่กำหนดวิสัยทัศน์ และพันธกิจตามแนวนโยบายของภาครัฐ เพื่อให้ผู้บริหารนำไปปฏิบัติให้เป็นรูปธรรมในรูปแบบของแผนงานหรือยุทธศาสตร์จากนั้นระดับปฏิบัติการจะนำแผนงานไปปฏิบัติให้เกิดเป็นการจัดการสื่อและกิจกรรมต่างๆให้สอดคล้องตามแผนงานที่วางไว้ โดยมีการใช้สื่อแบบบูรณาการในหลากหลายรูปแบบ แต่เนื่องจากมีหลายปัจจัยที่เข้ามาอิทธิพลต่อการจัดการสื่อทั้งปัจจัยภายใน ได้แก่ นโยบายองค์กร การวางแผนงาน การบำรุงรักษา งบประมาณ บุคลากร และปัจจัยภายนอก ได้แก่ นโยบายภาครัฐ กฎระเบียบและข้อบังคับ เทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว พฤติกรรมของผู้เข้าชม เหล่านี้ล้วนส่งผลต่อกระบวนการจัดการสื่อเพื่อการเรียนรู้ของมิวเซียมสยามแทบทั้งสิ้น และส่งผลต่อรูปแบบของการจัดการสื่อเพื่อการเรียนรู้ต่างๆ ภายในพิพิธภัณฑ์ที่สามารถสื่อสาร สร้างปฏิสัมพันธ์และส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ของผู้ชม นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาการจัดการสื่อในการที่จะรักษาความเป็นต้นแบบพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้ของสังคมไทยต่อไป

Abstract

The objective of this research are: to study and analyze the policy and media management of Museum Siam, to find out the format of media management for discovery museum, and to analyze the factors affecting media management of the museum. The research methodology mainly based on qualitative method through in-depth interview the key persons of the museum. Secondary data and relevant information are collected for the analyzing.

The results of this study show that the media management is a process that aligns with Museum Siam's internal management structure. To begin with, committee plans the vision and mission according to government's policy for management team to execute strategy, practitioner level will develop strategy to be media plan and activities to answer the assigned mission. There were various techniques and integrated media used in Museum Siam. Nevertheless, there were important factors which influence internal media management namely organization policy, development plan, maintenance and budget, and human resources. Furthermore, there were also external factors including government policy, rules and regulations, budget allocation, fast pace of technological advancement, and audience behavior changes. All these factors put directly consequences on media management of Museum Siam. In conclusion, there are some recommendations on developing media management to continue the prototype of discovery museum of Thai society.